

**NENE HATUN ANAOKULU 2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI
REHBERLİK SERVİSİ VELİ BÜLTENİ**

20 KASIM DÜNYA ÇOCUK HAKLARI GÜNÜ

Sevgili anne babalar;

Bu bültenimizin konusu **Çocuk Hakları**. Evet nasıl ki yetişkinler olarak bizler bazı hak ve sorumluluklara sahibiz. Çocuklar da devlet ve yasalar tarafından güvence altına alınmış birtakım haklara sahip. Ve bu hakları elde etmeleri için özellikle bir şey yapmaları gerekmiyor. Bunun için çocuk olmaları yeterli. Eğer 18 yaşından küçük çocuk ya da çocuklara sahipseniz bu hakları bilmeniz ve çocuklarınızın bu haklardan haberdar olmasında büyük yarar var. Üstelik bu haklar sadece, sizin çocuklarınız, ya da ülkemizdeki çocuklar için geçerli değil. Dünyanın neresinde olursa olsun 18 yaşından küçük tüm bireyler için bu haklar vazgeçilmez. Çocukların sahip oldukları bu haklar dünyadaki pek çok devletin koruması ve güvencesi altında. Bunun için devletler bir araya gelip 20 Kasım 1989 yılında Çocuk Hakları Sözleşmesi adı altında 54 maddelik bir sözleşme imzalamışlar ve bu haklara sahip çıkma konusunda birbirlerine söz vermişler. Ülkemiz 1990 yılında bu sözleşmeyi onaylamış ve 1995 yılında da Resmi Gazete'de yayınlamış.

Madem geleceği inşa edecek olanlar bugünün küçükleri. O halde onları geleceğe hazırlamak da biz yetişkinlere düşüyor. Başta anne-babalar, çocuğun eğitiminden sorumlu olan diğer kişiler ve devlet olmak üzere toplumun her bir ferдинin bu hususta bilinçlenmesi ve üzerine düşeni yapması gerekiyor. Çocuklara karşı işlenen suçların, ihmal, istismarlar ve tacizlerin olmadığı, çocuklara çocukluklarını yeniden yaşama fırsatının verildiği güvenli bir dünya diliyorum.

Gülbahar AŞICI

Okul Rehber Öğretmeni

**20 KASIM
DÜNYA
ÇOCUK HAKLARI
GÜNÜ**

ÇOCUKLUK VE ÇOCUK HAKLARI

Çocukluk fiziksel, bilişsel, psikolojik ve sosyal gelişim açısından insan hayatında özel bir dönemi işaret eder, ileride nasıl biri olacağımızı belirleyen en önemli dönemlerden biridir. Bu dönemde çocukların, insan hakları ile ilgili özel koruma önlemlerine ve bakım hizmetlerine gereksinimleri vardır.

Çocuk hakları demek, her çocuğun büyürken, gelişip en yüksek hedeflerine ulaşabildiği, şiddet ve yokluktan uzak, sağlıklı olabildiği, oynayıp öğrenebildiği ortamlarda güven içinde bakılıp, büyütüldüğü bir çocukluk sağlanması demektir.

Yetişkinler için haklardan bahsettiğimizde hakların yanında yükümlülüklerden de bahsedilir. Çocuklar için bu böyle değildir. Çocukların haklara sahip olması için yetişkinlerden farklı olarak bir yükümlülüğü yerine getirmesi gerekmez.

“Çocuk Hakları Sözleşmesi” (ÇHS) 54 maddelik bir metindir. Sözleşmenin ruhuna hakim olan ilkeler şunlardır;-Çocuğun yüksek yararının gözetilmesi-Eşitlik ilkesi-Yaşama hakkı-Gelişim hakkı-Katılım hakkı-Korunma hakkı-ÇHS’ nin uygulanması hakkı.

ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ MADDELERİ

Madde 1- Her birey on sekiz yaşına kadar çocuk olarak kabul edilir. Her çocuk vazgeçilmez haklara sahiptir.

Madde 2-Çocuk Hakları, bütün çocuklar içindir. Doğum yerleri, konuştuıkları dil ne olursa olsun fark etmez. Büyüklerinin inançları ya da görüşleri nedeniyle hiçbir çocuğa ayırım yapılmaz.

Madde 3-Çocuklarla ilgili bütün yasa ve uygulamaları oluşturanlar, önce çocukların yararını düşünmek zorundadır. Devlet, çocukların koruma ve bakımını üstlenenlerin sorumluluklarını yerine getirmeleri için önlemleri alır ve onların sorumluluklarını yerine getirip getirmediğine bakar.

Madde 4- ÇHS'de yazılı olan hakların uygulanması için gereken her türlü çabanın gösterilmesi gerekir. Devlet çocukların bu haklardan yararlanmasını sağlar.

Madde 5- Devlet, hakların uygulanması konusunda çaba gösterirken başta anne baba olmak üzere çocuktan sorumlu olan kişilerin haklarına karşı saygılı olur.

Madde 6- Yaşamak, her çocuğun temel hakkıdır ve herkesin ilk görevi çocukların yaşamını korumaktır.

Madde 7- Her çocuğun bir isme ve vatandaşlığa sahip olma hakkı vardır. Devlet, çocuk doğduğunda bu ismi kaydeder ve çocuğa bir kimlik verir.

Madde 8- Çocuklara verilen isim, vatandaşlık hakkı ve aile bağları korunmalıdır. Tüm bunlar zorla değiştirilemez ve alınmaz, değiştirilmek istenir ya da çocuğun elinden bu haklar alınır devlet bu duruma karşı çıkmalıdır.

Madde 9- Her çocuğun ailesiyle birlikte yaşama hakkı vardır. Anne baba çocuğa bakamıyorsa, çocuk bu durumdan zarar görmesin diye ona başka bir bakım sağlanmalıdır. Bu durumda da her çocuğun, anne ve babasıyla düzenli olarak görüşebilme hakkı vardır.

Madde 10- Anne babası ayrı ülkelerde yaşayan çocukların aileleriyle birlikte olabilmeleri için devletler kolaylık gösterir.

Madde 11- Anne ve babalarının izni olmadan hiçbir çocuk başka bir ülkeye götürülemez. Çocukları bu şekilde başka yerlere götüren kişilere karşı mücadele edilmesi gerekir.

Madde 12- Her çocuk, görüşlerini serbestçe ifade etme, kendisini ilgilendiren her konuda görüşlerinin dikkate alınmasını isteme hakkına sahiptir. Herkesin çocukları dinleme, onların fikirlerini öğrenme ve onlara saygı gösterme sorumluluğu vardır.

Madde 13- Her çocuğun duygu ve düşüncelerini istediği şekilde açıklama hakkı vardır. Çocukların da başka kişilerin zarar görmemesi için gerekeni yapmaları gerekir.

Madde 14- Her çocuğun, kendi düşüncesini geliştirme ve istediği dini seçme hakkı vardır. Bu konularda çocukları büyüten yetişkinlerin de onlara yol gösterme hakkı ve sorumluluğu vardır.

Madde 15- Çocukların arkadaşlarıyla barış içinde toplanabilme, dernek kurabilme ya da derneklere üye olma hakkı vardır.

Madde 16- Hiç kimse çocukların onurunu kıramaz, onları küçük düşüremez, özel hayatına karışamaz. Çocukların bu hakkı yasalarla korunur.

Madde 17- Devlet, kitle iletişim araçlarının, çocuğun gelişimi açısından önemini kabul eder. Çocuğun bunlarla çeşitli bilgi ve belgelere ulaşmasını sağlar, kendi kültürü ve dili bakımından bu araçlarla alabileceği gereksinimleri karşılar. Ayrıca kitle iletişim araçlarının verebileceği her türlü zarardan çocukları korur.

Madde 18- Çocukların yetişmesinden ve gelişmesinden sorumlu olan büyükler, bu sorumluluklarını en iyi biçimde yerine getirirler.

Madde 19- Hiç kimse, çocuklara karşı olan sorumluluklarını onlara zarar verecek şekilde kullanamaz. Devlet çocukların hiçbir zarara uğramaması için her türlü önlemi almakla yükümlüdür.

Madde 20- Her çocuğun ailesinden yoksun kaldığında ya da aile ortamı onun için uygun olmadığından devletten özel koruma ve yardım alma hakkı vardır. Anne babasıyla birlikte yaşayamayacak çocuklar için özenli bir araştırmayla iyi aileler bulunur.

Madde 21–22- Yaşadığı ülkenin dışında bir başka ülkeye gitmek zorunda kalan her çocuğun, gittiği ülke tarafından korunma hakkı vardır.

Madde 23- Engelli çocukların özel olarak korunma ve saygı görme hakkı vardır. Devlet engelli çocukların bakımını, eğitimini sağlayacak kurumları oluşturma sorumluluğuna sahiptir. Engelli çocukların ailelerine her türlü yardım yapılır.

Madde 24- Her çocuğun sağlık hizmetinden yararlanma hakkı vardır. Hastalıklardan korunması devletin ve toplumun güvencesi altında olup çocukların beslenmesine, aşılmasına, çevrenin temizliğine ve diğer sağlık koşullarına dikkat edilir. Hastalanan çocuklar tedavi edilir.

Madde 25- Çocuk haklarına uygun olarak kreşler, çocuk yuvaları, yurtlar, okullar, çocuk hastaneleri oluşturulur, bunlar düzenli olarak kontrol edilir.

Madde 26–27- Her çocuğun gelişme hakkı ve sağlığı güvence altında olmalıdır. Bu konuda çocukların daha iyi bir yaşam sürdürmeleri için gerektiğinde yardım edilir.

Madde 28- Her çocuk eğitimini tam yapabilmek için desteklenir ve korunur. İlköğretim parasız ve hiçbir ayırım gözetmeksizin tüm çocuklar için hak ve zorunludur.

Madde 29–30- Çocuklara verilen eğitim onların gelişimlerini en fazla ölçüde sağlayacak düzeyde olmalıdır. Eğitim, çocukların hoşgörüsünü, kendi kültürüne ve farklı kültürlerle saygısını, ayrımcılığa karşıtlığını, doğaya saygısını arttıracak biçimde düzenlenir. Çocuğun kendi kültürü, bulunduğu ülkedekinden farklıysa gelişim ve eğitim hakkının her aşamasında buna gereken özen gösterilir.

Madde 31- Çocukların boş zamanlarını değerlendirebilmeleri, kendilerini geliştirebilmeleri için oyun bahçeleri, çocuk kulüpleri, kütüphaneler, spor ve kültür merkezleri açılmalıdır. Her çocuğun bu tür etkinliklere katılma hakkı vardır.

Madde 32- Çocukların okula gitme, oyun oynama hakkı vardır. Onlar yetişkinler gibi çalıştırılmazlar. Çalışmak zorunda kalırlarsa yapacakları iş onların sağlığı ve eğitimleri için sorun oluşturmamalıdır.

Madde 33- Bütün çocuklar her türlü zararlı maddelere karşı korunur. Bu tür maddeleri üreten çocuklara veren kişiler cezalandırılır.

Madde 34- Çocukları bedensel ve ruhsal yönden örseleyecek hiçbir yaklaşıma izin verilemez.

Madde 35- Devlet, çocukları koruma ve çocukları kaçırıp onları satan, onları çalıştırmak isteyen kişilerle mücadele etme sorumluluğuna sahiptir.

Madde 36- Hiçbir kişi kendi çıkarları için çocukları kullanamaz. Devlet böyle bir duruma karşı her çocuğu korur.

Madde 37- Çocuklar hiçbir şekilde insanlık dışı yöntemlerle ya da aşağılanarak cezalandırılmaz. Bir çocuk suça itilmişse ona uygulanacak ceza yaşına ve gelişimine uygun, onun eğitimini engellemeyecek şekilde olmalıdır.

Madde 38- Her çocuğun barış ortamında yaşama ve savaşlardan korunma hakkı vardır. Çocukların askere alınmaması gerekir. Devlet, çocukları silahlı çatışmalardan ve sonuçlarından korumakla sorumludur.

Madde 39- Çocuklar çeşitli nedenlerle zarar görmüşlerse onların iyileştirilmeleri için çalışmalar yapılır, bir daha aynı şekilde zarar görmemeleri için önlemler alınır.

Madde 40- Yasalarla sorunu olan çocuklar bu durumdan tek başlarına sorumlu değildir. Çocuklar farkında olarak kimseye zarar vermez. Suça itilen çocuklar, yetişkinler gibi cezalandırılmaz, özel yasalarla yeniden topluma kazandırılırlar.

Madde 41- Bir devletin yasaları burada belirtilen hükümlerden daha iyiye, bunlar hiçbir şekilde değiştirilemez.

Madde 42- Devlet, ÇHS'nin herkes tarafından öğrenilmesini sağlar.

Madde 43- ÇHS'nin uygulanmasını değerlendirmek üzere Çocuk Hakları Komitesi kurulmuştur.

Madde 44- Devlet ve o ülkede yaşayan insanlar Çocuk Hakları Komitesine, çocuk haklarıyla ilgili durum hakkında bilgileri vermekle sorumludur.

Madde 45- İlgili kuruluşlar Çocuk Hakları Komitesinin çalışmalarına kolaylık ve yardım sağlar.

ÖNEMLİ! Çocuklara karşı işlenmiş suçların yetkili makamlara bildirilmemesi suçtur. Ve cezası ağırlaştırılmıştır. **ALO 183 Çocuk istismarı**, acil müdahale gerektiren konular ve bilgi edinmek için arayabileceğiniz bir hattır.